

HET GROENE NETWERK IN JETTE

EEN RIJKDOM IN ONTWIKKELING

BALANS

2010-2015

DOELSTELLINGEN

2016-2021

INHOUD

INLEIDING	1
1. STAND VAN ZAKEN	2
1.1. Toenemende ondoorlaatbaarheid	3
1.2. Parken en bossen	3
1.3. De andere groene ruimten in de gemeente	4
1.4. Aanbrengen van bloemen door de gemeente	4
1.5. Andere groene plekjes	5
1.6. De bomen	6
2. ONZE AMBITIE VOOR HET GROENE NETWERK IN JETTE	9
2.1. Balans van het actieplan 2010-2015	10
2.1.1. Bescherming van onze parken en bossen	11
2.1.2. Onze ruimten en gemeentelijke gebouwen voorzien van groen en bloemen	12
2.1.3. Het uitbreiden van het groen in de gemeente	13
2.1.4. Aanmoedigen van meer groen bij de inwoners	13
2.1.5. Uitbreiding van het bomenbestand in Jette	16
2.2. Actieplan 2016 - 2021	19
2.2.1. Bescherming van onze parken en bossen	20
2.2.2. Onze ruimten en gemeentelijke gebouwen voorzien van groen en bloemen	21
2.2.3. De inwoners aanmoedigen tot meer groen	23
2.2.4. De samenwerking ontwikkelen met de Jettenaren en met de deelnemende projecten	23
2.2.5. De biodiversiteit bevorderen in openbare ruimten en privéruimten	24
2.2.6. Het blauwe netwerk uitbreiden	25
2.2.7. Uitbreiding van het bomenbestand in Jette	26
BESLUIT	28

INTRO

Met het groene netwerk wil de stad het tekort aan groene ruimten opvullen in zones die daar bijzonder karig mee bedeeld zijn, de bestaande groene ruimten onderling verbinden en de biodiversiteit van fauna en flora behouden en uitbreiden. Dat is de uitdaging.

Jette wil volop bijdragen tot de ontwikkeling van dit groene netwerk door het geheel van de opdrachten te eerbiedigen en te combineren: woningen, handelszaken, kantoren, wegennet en transport, menselijke en recreatieve activiteiten.

Hoewel leven in een stad inderdaad een bepaalde ingesteldheid inhoudt ten opzichte van omgaan met ruimte en tijd en ver van de regels van de natuur, streeft de mens toch naar een gemeenschappelijk leefmilieu waarin de natuur een doorslaggevende rol kan spelen. Dit is trouwens van vitaal belang voor de mens.

In deze context stellen wij u de balans voor van ons eerste programma 2010-2016 voor, alsook onze ambities en onze doeltellingen die moeten bereikt worden tot in 2021.

Claire Vandevivere
Schepen van Leefmilieu

Hervé Doyen
Burgemeester

1. STAND VAN ZAKEN IN JETTE

1.1. Toenemende ondoorlaatbaarheid

Net zoals in gans het Brussels Gewest ontsnapt Jette niet aan de toenemende ondoorlaatbaarheid van de oppervlakten. Sinds 1995 is de ondoorlaatbaarheid in het gewest verdubbeld, gaande van 26% tot vrijwel 50% van het grondgebied. Deze toename heeft tot gevolg dat het regenwater minder kan doorsijpelen in de grond en dus meer zal afvloeien bovengronds. Het gaat hier niet om het vellen van een oordeel over politieke keuzes die verantwoord waren en die beantwoordden aan andere behoeften zoals de huisvesting. Maar we moeten bewust blijven van deze tendens en van de schadelijke gevolgen ervan op het vlak van leefmilieu, gezondheid en van overstromingen.

We hebben een belangrijke inspanning geleverd om de Heymboschsite te vrijwaren van een eventueel bouwproject en het te klasseren als site van hoge biologische waarde. Bij nieuwe werken van heraanleg wordt rekening gehouden met het doorlaatbaar maken van de oppervlakten. In het kader van de renovatie van oude industriële panden, proberen we eveneens binnenplaatsen en plekken tussen huizenblokken van groen te voorzien. Dit was het geval in de Magrittegaard (Paul de Merthenlaan) en op de oude site van Pfizer (Wemmelsesteenweg).

Het groene en het blauwe netwerk zijn nauw verbonden met elkaar. Het is noodzakelijk om het groene en het blauwe netwerk daadwerkelijk aan elkaar te linken omwille van de steeds frequentere overstromingen. Meer groen in de stad heeft eveneens een invloed op het stedelijk microklimaat: een stad met veel bomen en groen zal minder hinder ondervinden van plaatselijke hittefenomenen.

1.2. Parken en bossen

De gemeente Jette beschikt over een groot aantal gewestelijke en gemeentelijke parken.

Er zijn 3 gewestelijke bossen en er is één gewestelijk park: het koning Boudewijnpark, het Dielegembos, het Poelbos en het Laarbeekbos. Deze bossen genieten de bescherming van Natura 2000, dankzij de aanwezigheid van vleermuizen en een specifieke flora. Ze vormen een uitzonderlijke biotoop die bevordelijk is voor de nestbouw

van talrijke vogelsoorten. Ze dienen eveneens als voeder- en woonplaats voor de 12 verschillende soorten vleermuizen die er werden waargenomen. Het Laarbeekbos wordt momenteel bedreigd door het Vlaamse project voor de uitbreiding van de Ring: zelfs als de oppervlakte van het bos gespaard blijft dankzij het verzet van de gemeente Jette, zal een uitbreiding van de ring onvermijdelijk hinder met zich meebrengen voor de fauna en flora.

We hebben zes gemeentelijke parken: het Huybrechtspark, het Garcetpark, het Jeugdperk, het Liebrechtperk, het Jectapark en het Dielegempark (dat grenst aan het gewestelijk bos). Jette heeft eveneens een klein bos dat onlangs werd gerenoveerd: de Heymboschsite. De toestand ervan is overal verschillend, maar niet in erg goede staat. Het is inderdaad zo dat er een almaar groter wordende druk is om gebruik te maken van de parken, zowel door het publiek als voor de veelvuldige evenementen die er plaatsvinden.

1.3. De andere groene ruimten in de gemeente

De dienst Beplantingen doet het onderhoud van meer dan 47 ha parken, pleinen, openbare tuinen en schooltuinen. Talrijke sites die toebehoren aan de gemeente beschikken over een potentieel: kinderdagverblijven en scholen met te grote verharde oppervlakten, de gemeentelijke begraafplaats, de site van de Beplantingsdienst en de Kinderboerderij, de speeltuinen, de hondentoiletten. Er zijn ook heel wat kleine groene aanpassingen die een grote impact kunnen hebben voor wat betreft het groene netwerk: groene stroken en bermen, binnentuinen, rotondes, gaarden en paden...

Meer dan 78 hondensites, voor het grootste deel beplant, zijn eveneens beschikbaar. De oudste sites worden regelmatig vernieuwd om ze in een goede algemene staat te behouden.

1.4. Aanbrengen van bloemen door de gemeente

Het aanbrengen van bloemen in de openbare ruimten brengt kleur in de stad en is een bron van voedsel voor alle bestuivende insecten.

Het dient te worden vermeld dat de gemeente hierbij een grote inspanning levert: meer dan 40.000 eenjarige planten en meer dan 37.000 tweejarige planten versieren de rotondes, de drukke plaatsen en het kerkhof. Er worden bloementorens en bloembakken geplaatst op verschillende plaatsen in de gemeente (30 bloembakken op het Koningin Astridplein en 40 op de brug van de Heilig-Hartlaan. De serres zitten momenteel aan hun maximumcapaciteit.

1.5. Andere groene plekjes

• De voortuintjes

Of het nu om de grote verkeersaders gaat zoals de Charles Woestelaan of om kleinere wegen, heel wat huizen beschikken over een voortuin. Deze zijn soms betegeld of omgevormd tot parkeerplaats.

• Groene en bloemrijke gevels

Jette telt een groot aantal bloemrijke woningen of woningen die “bekleed” zijn met klimplanten. Verschillende acties werden al ondernomen om dit aan te moedigen. De heffing gebonden aan de stedenbouwkundige toelating voor het plaatsen klimplanten werd sinds 2008 afgeschaft. Een brochure “Fleur uw gevel op” werd gecreëerd met tips en adviezen in verband met gevel- en balkonplanten. Er worden regelmatig informatiesessies gegeven om deze beplantingen aan te moedigen. Er wordt ook door de gemeente sinds 2008 elk jaar een wedstrijd georganiseerd voor “bloemrijke gevels” in samenwerking met de eco-ambassadeurs. Een aparte categorie is voorzien voor de voortuintjes.

• Groene daken

Naast de landelijke charme die deze daken hebben voor al wie een uitzicht heeft op de stad, hebben ze tal van andere voordelen: ze filteren het regenwater dat hierdoor eerder verdampt dan dat ze de rioleringen overbelast; de vegetatie houdt stofdeeltjes tegen en bevordert de isolatie van het gebouw. Bovendien vertragen groendaken de afvoer van het water.

• Privétuinen

Ze vormen het grootste deel van de groene zones van het gemeentelijk patrimonium en verdienen bijzondere aandacht. De gradatie van de

toestand van deze tuinen gaat van perfecte en op een evenwichtige en duurzame manier onderhouden tuinen met eerbied voor het behoud van de biodiversiteit, tot compleet verwaarloosde tuinen die dienst doen als berguimtes in openlucht en die gedeeltelijk verhard zijn.

• De stadsmoestuinen en gemeenschappelijke moestuinen

Deze zijn erg talrijk in Jette:

- De gemeente Jette en de Jetse Haard hebben meer dan 120 moestuintjes ter beschikking gesteld van “'t Hoekje Grond”.
- De site van de Schapenweg aan de rand van het Laarbeekbos beschikt dankzij de tuiniers die de 150 percelen bewerken, over een buitengewone biotoop. De gemeente heeft samen met natuur- en andere verenigingen een belangrijke rol gespeeld in het behoud van deze site door samen met de VUB, eigenaar van deze site, een overeenkomst te tekenen om de percelen gratis ter beschikking te stellen tot 2030. Dit akkoord maakt een einde aan de onzekerheid waarmee de tuiniers te kampen hadden. Dit biedt ons ook de mogelijkheid om de ecologische toekomst van deze site in alle sereniteit te kunnen bespreken.
- Sinds enkele jaren zien meer en meer collectieve projecten het daglicht dankzij de dynamiek van de wijken en de steun van de gemeente. De projecten variëren : aanbrengen van bloemen op de voorgevel, plaatsen van bloembakken, collectieve compostering, plaatsen van moestuinbakjes, ...

• Een demonstratiesite voor het composteren

Deze bevindt zich sinds 2008 op de site van de dienst Beplantingen. Het biedt de Jettanaren de mogelijkheid om de compostmeester te ontmoeten en te zien hoe composteren in werkelijkheid functioneert.

1.6. De bomen ¹

Bomen in de stad zijn van levensbelang voor fauna en flora.

Ze bieden onderdak aan tal van diersoorten; insecten, insecten die zorgen voor bestuiving (bijen, hommels, vlinders), vogels, kleine zoogdieren (eekhoorns, vleermuizen, enz. ...). Op 50 bestuivende insecten-

¹ Een inventarislijst in zijn geheel is opgenomen in het groene netwerk 2010-2015.

soorten, zijn er 40 met uitsterven bedreigd. Ze bieden bovendien onderdak aan sommige plantensoorten (mossen, epifyt, ...).

Het is belangrijk om de link tussen fauna en flora te bevorderen want afhankelijk van het betrokken organisme (insecten, vogels, mossen, ...) is het begrip afstand niet altijd gelijk. Zo verplaatsen dagvlinders zich bijvoorbeeld niet meer dan maximaal 100 meter.

De boom in de stad is levensnoodzakelijk voor de mens.

Hij neemt inderdaad koolstof op en maakt zuurstof en water vrij. Hij speelt ook een dominerende rol in de luchtkwaliteit en de temperatuur- en vochtregeling

In dit universum van beton verbeteren de bomen de levenskwaliteit van de inwoners.

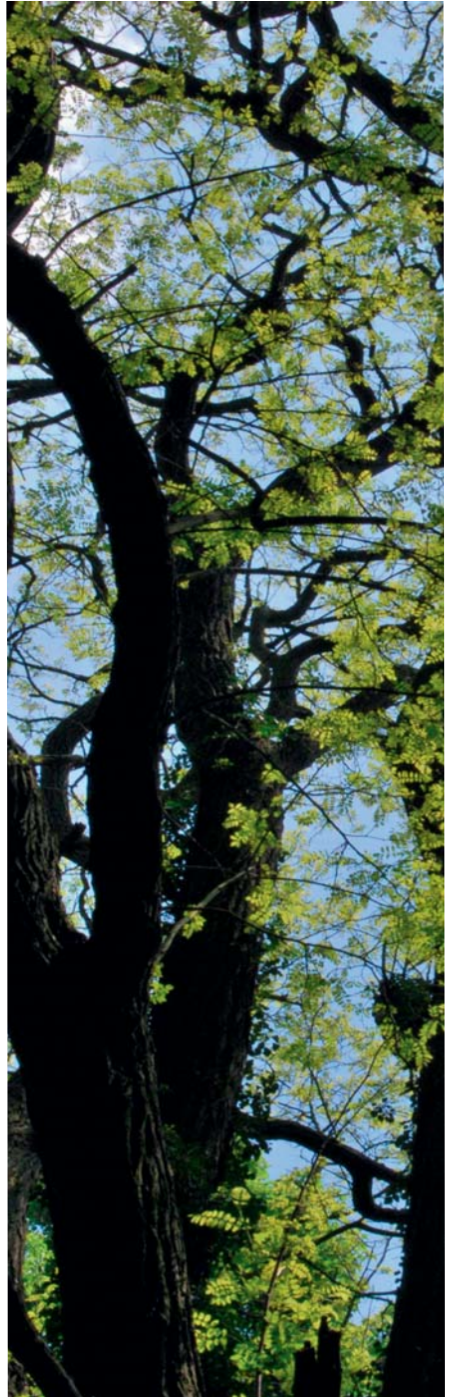
Het is overigens aangetoond dat groene randen en groene parkeerplaatsen de aantrekkelijkheid van commerciële centra versterken.²

In Jette is het uitzicht van aangeplante bomen tijdens de laatste decennia sterk veranderd.

De laatste jaren worden geplante bomen met de grootste zorg uitgezocht om over een grotere variëteit aan bomen te beschikken en de keuze ervan hangt af van het formaat van de straat. Dit laat ons toe niet meer al de bomen jaarlijks te moeten snoeien, maar eerder om het beheer te kunnen aanpassen naargelang de situatie. Het grondgebied van Jette telt vandaag 4000 bomen.

In de stad vergt het bomenbestand een goede kennis van de vereisten en van de groeiwijze van de bomen.

Het is belangrijk om een diversiteit aan bomen te creëren om te vermijden dat een bepaalde ziekte teveel bomen op hetzelfde moment zou aantasten. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal één boomsoort nooit meer dan 20% van de gehele boompopulatie uitmaken. Lyon slaagde erin om dit percentage tot 10% te brengen. Anderzijds zijn bomen niet altijd gemaakt om aan te planten in straten:

² *Charte de l'arbre du Grand Lyon, p. 10*

de breedte van de voetpaden, alle vormen van afwatering, de vraag naar parkeerplaatsen van inwoners, garages, zichtbaarheid van uitsatramen van winkels. Het is erg belangrijk dat de wortels van bomen zich goed kunnen ontwikkelen, dat er voldoende water en mineralen aanwezig zijn zodat bomen dermate kunnen groeien dat ze geen gevaar vormen (gebrek aan stabiliteit).

Over het algemeen wordt aangeraden om bij het planten van een boom rekening te houden met een afmeting van 1m20 op 1m20 en een diepte van minstens 1 m. Vaak stellen we vast dat deze afstanden op voetpaden niet aanwezig zijn. De boom kan zich dan wel aanpassen, maar zijn levensduur zal veel korter zijn en hij zal veel vatbaarder zijn voor ziekten. Het is noodzakelijk om voor elk beplanting de situatie te evalueren naargelang de beschikbare ruimte, de gewenste groei en de soort boom.

Een gemeente beweegt, bouwt en evolueert. Gezien de belangrijke rol die de vegetatie speelt in de stad bestaat de verantwoordelijkheid van de gemeente erin deze te behouden en zelfs te laten toenemen.

We willen bij de inrichting van openbare ruimten systematisch groene ruimtes integreren. Voor ons zijn renovatie en het creëren van groene ruimtes twee doelstellingen die nauw met elkaar verbonden zijn. Dit betekent dat we niet louter moeten zorgen voor het behoud van de vegetatie, maar ook een proactieve houding moeten aannemen om aanleg, uitbreiding en versterking van groene ruimten in onze gemeente te bevorderen. Het is altijd mogelijk dat om bepaalde redenen bomen moet omgehakt worden. Bomen die ziek, te oud of beschadigd zijn door zware werken, door de heraanleg van binnenpleinen, stedelijke herinrichting, door tramlijnen,... Dit maakt deel uit van een normaal beleid. Gezien het nut van de bomen hebben we echter de verantwoordelijkheid om te waken over het systematisch vervangen van gevelde bomen, om bomen gezond te houden en hen te beschermen tegen verschillende vormen van bedreiging. Meer nog, we moeten het aantal bomen in Jette verhogen om een betere stedelijke harmonie te creëren en het groene netwerk zo goed mogelijk te verzekeren. We willen ten slotte aan bomen de plaats geven die ze verdienen, niet louter als een element van versiering, maar hen integraal deel laten uitmaken van het leven in de stad. Via onze acties willen we ook het behoud van de biodiversiteit bevorderen, op een moment waarop verschillende dier- en plantensoorten uitgestorven of bedreigd zijn.

De balans van het actieplan 2010-2015 en het nieuwe plan 2016-2021 houden rekening met deze ambities.

2. ONZE AMBITIE VOOR HET GROENE NETWERK IN JETTE

2.1 BALANS VAN HET ACTIEPLAN 2010-2015

2 1.1. Bescherming van onze parken en bossen

■ Een duidelijk standpunt innemen tegen de uitbreiding van de Ring op het grondgebied van het Laarbeekbos

Verskillende acties en maatregelen werden door de gemeente Jette ondernomen en genomen om het standpunt van de gemeente duidelijk te maken, zoals:

- Lancering van een petitie die bijna 9.500 handtekeningen opleverde (november 2010) en ingediend bij Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Hilde Crevits (juni 2012);
- Organisatie van 5 acties om de bevolking te mobiliseren;
- Interpellaties door de Volksvertegenwoordiger-Burgemeester Hervé Doyen in het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en briefwisseling gericht aan de Vlaamse en Brusselse ministers van Mobiliteit;
- Goedkeuring van een motie met betrekking tot de uitbreiding van de ring door de gemeenteraad (Januari 2014);
- Plaatsen van sensibilisatieborden aan de rand van het bos;

Resultaat: in een brief van 26 november 2015 heeft de gemeente Jette bevestiging gekregen van Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare werken Ben Weyst dat het Laarbeekbos gespaard zou blijven van een fysische uitbreiding van de ring.

■ Grondig nadenken over de bescherming van de Jetse parken

- Inlassen van een hoofdstuk “Openbare ruimten” in het draaiboek ter attentie van de gemeentediensten (2013) die evenementen organiseren op het grondgebied van Jette ;
- Heraanleg en ecologisch beheer van de natuurlijke ruimte van de Heymboschsite, die geklasseerd wordt als “van hoge biologische waarde” (2015);
- Plaatsen van panelen over de fauna en flora op de Heymboschsite (2015);
- Actualiseren van de brochure “Met een hond in de stad”, die herinnert aan de regels van goed gedrag in de openbare ruimten (2015).

2.1.2. Onze ruimten en gemeentelijke gebouwen voorzien van groen en bloemen

■ De ondoorlaatbaarheid zo veel mogelijk tegengaan en het waterbeleid in de scholen bestuderen

Groen integreren op de speelplaatsen is een manier om het groene netwerk te optimaliseren maar is ook een manier om kinderen bewust te maken voor de natuur en de biodiversiteit. De gemeente steunt de gemeentescholen die een dergelijk groen project wensen op te starten. Daar de sensibilisering van de kinderen belangrijk is wordt elk project ondersteund met een animatie. Zie hier enkele gerealiseerde projecten:

- Omheining met fruitbomen in de scholen Clarté en Jacques Brel;
- Plaatsen van moestuinbakken in de scholen Clarté en Jacques Brel;
- Aanplanten van pruimelaars in de school Van Asbroeck;
- Aanplanten van bomen in en rond de school Vanhelmont;
- Plaatsen van groendaken in 4 kinderdagverblijven en scholen met een totale oppervlakte van 300m².

■ Meer groen op het kerkhof in het kader van de heraanleg ervan

De percelen vrij van de concessie van 5 jaar werden met gras bezaaid en er werden een twintigtal bomen geplant (in bakken of in volle grond).

■ Gebruik maken van het bestaande potentieel op de site van de dienst Beplantingen en de Kinderboerderij

Een boomgaard met oude variëteiten werd aangelegd op de site van de Beplantingsdienst. Deze bestaat uit 45 fruitbomen en 51 fruitstruiken. De site werd voor de eerste keer voor het publiek opengesteld in mei 2016.

■ Gebruik maken van kleine openbare ruimten voor groenaanleg

Verschillende verwezenlijkingen vonden plaats:

- Aanleg van een heuvel met bomen op de hoek van de Jean-Baptiste Serkeynstraat en de Ongenastraat;
- Heraanleg van en groenaanleg in de kleine Essegemstraat;
- Vernieuwing van de lager gelegen ruimte van Florair 1 (G. De Greeflaan) door o.a. de aanleg van een bloemenweide.

■ Het aanbrengen van klimplanten en groendaken op muren en daken van bestaande gemeentelijke gebouwen en op nieuwe gebouwen, daar waar mogelijk

Sinds meerdere jaren bestudeert de dienst Gemeentelijk Patrimonium de mogelijkheid om groendaken te plaatsen op elke nieuwbouw of bij de renovatie aan bestaande daken. In totaal werd meer dan 2700 m² aan groendaken aangelegd op 10 gemeentegebouwen (school Vanhelmont, kinderdagverblijf Laloco, boulodroom Esseghem,...).

Dit stemt overeen met de oppervlakte van 10 tennisterreinen!

■ Meer bloemen in de gemeente

Naast rotondes en bloemperken werden de volgende realisaties uitgevoerd sinds 2010:

- 10 bloementorens (Koningin Astridplein , Laneauplein , voorplein O.L.V. van Lourdes) ;
- 6 zones met bloemenweides en gedifferentieerd beheer (Gemeentehuis, Tonnetgaarde, gemeentelijk stadion, zone achter kinderdagverblijf l'Ylo, gemeentelijke boomgaard en klein park aan Florair 1);
- 1 laattijdige maaizone (Dupréstraat).

2.1.3. Uitbreiding van het groen in de gemeente

■ De uitbreiding van het groen in de gemeente voor ruimten die geen of nog geen bestemming hebben

De graszone langs de Biernauxstraat werd aangeplant.

2.1.4. Aanmoedigen van meer groen bij de inwoners

■ Aanmoedigen meer groen in de voortuinen en op de gevels van gebouwen

Aanvragen voor de omvorming van voortuintjes in parkeerplaatsen worden systematisch geweigerd door de dienst Beheer van het Grondgebied (Stedenbouw).

■ Aanmoedigen van de Jettenaars voor de aanleg van groene en bebloemde gevels

Gevelklimplanten

- Om een klimplant langs de gevel te plaatsen werd de aanvraag

tot toestemming vereenvoudigd. De aanvraag wordt ingediend bij de dienst Duurzame ontwikkeling–Leefmilieu en is volledig gratis.

- Tijdens de heraanleg van voetpaden kan de ondernemer een stuk onbetegeld laten om een klimplant te plaatsen indien de bewoner een aanvraag hiervoor heeft ingediend.

Resultaat: de afgelopen 5 jaar hebben Jettenaren een zeventigtal klimplanten geplaatst.

Sensibilisering voor groene en bebloemde gevels

- Elk jaar zet de wedstrijd “Jette in de bloemetjes” de gevels in de schijnwerpers die de biodiversiteit bevorderen en de gemeente kleur geven.
- Eenmaal per jaar organiseert de gemeente een infosessie om de Jettenaren te helpen bij de aanleg van een natuurlijke tuin, moestuin of bloembak.
- De brochure “Fleur uw gevel op” wordt continu uitgedeeld sinds 2008.

■ Het belang benadrukken van de initiatieven van de burger

De gemeente steunt burgerinitiatieven en geeft hen logistieke, administratieve of materiële steun:

- Sinds 2012 wordt jaarlijks een budget voorzien om bewoners te helpen die een project willen opstarten in verband met het leefmilieu in hun wijk.
- Gewestelijke projectoproepen worden aan wijkcomités en aan het netwerk van eco-ambassadeurs bekend gemaakt en in de Jette Info gepubliceerd alsook op de website van de gemeente (Groene wijken, Duurzame burgerwijken, Collectief composteren, Gezamenlijke moestuinen, ...).
- Milieuprojecten gerealiseerd door Jettenaren worden ook regelmatig gepubliceerd in de Jette Info om deze wijken in de schijnwerpers te plaatsen en anderen te inspireren.

Talrijke collectieve projecten werden tijdens de vorige jaren opgestart in Jette. Enkele voorbeelden:

- Meer groen van de wijk aan de rotonde van Pannenhuis (Wijkcomité Magritte - 2013).

- Installeren van een wijkcompost - Woutersstraat (Wijkcomité CiLO - 2014).
- Installeren van een wijkcompost - koepel voor autisme (Wijkcomité Magritte - 2014).
- Meer groen in de wijk van de Loossensstraat (Wijkcomité Jacques Brel - 2014).
- Installeren van een wijkcompost in het Garcetpark (Wijkcompost Poulet Frites Compost - 2015).
- Erkenning van de wijk aan de rotonde van Pannenhuis als "Duurzame burgerwijk" door Leefmilieu Brussel (Wijkcomité Magritte-Esseghem - 2015).

■ Uitbreiding van groendaken

De dienst Grondbeheer van de gemeente Jette verplicht groendaken voor alle daken van meer dan 100 m² en beveelt ze aan voor daken met een kleinere oppervlakte.

■ Aanmoedigen van stadsmoestuinen

De twee verenigingen met moestuinen in Jette hebben hun aantal beschikbare percelen verhoogd van 132 tot 150 moestuinen voor de Schapengarde en van 100 tot 120 moestuinen voor het Koninklijk werk der Volkstuinen. Dit dankzij de opdeling van de terreinen en de ter beschikkingstelling van bijkomende terreinen.

■ Bevorderen van de biodiversiteit

Terreinen van de Schapengarde

- Ecologisch beheer van deze site dankzij een goede samenwerking tussen de gemeente Jette, UZ Brussel, comité van de Schapengarde, Leefmilieu Brussel en vzw Natuurpunt Brussel.
- Jaarlijkse schoonmaakactie in de site in samenwerking met het comité van de Schapengarde.
- Enkele voorbeelden van realisaties: vervanging van een oud populierenbos door een boomgaard, inrichten van een zone voor compostering, aanleggen van een vijver, . . .

Projecten van en sensibilisering voor de biodiversiteit in Jette

- Uitdeling van zaden aan de Jettenaren (moestuinen, bloemen, ... van 2012 tot 2015)
- Plaatsen van nestkastjes voor mussen aan het Gemeentehuis en de school "Champs des Tournesols" (2012)
- Geleide wandeling over gierzwaluwen (2013).
- Uitdelen van 115 vogelvoederhuisjes aan de Jettenaren (2013)
- Restauratie van de vijver in de "Tuinen van Jette" (2014)
- Plaatsen van 2 bijenkorven op het dak van het Gemeentehuis (2014)
- Vertoning van de film "Wild Brussel" (2015)
- Jaarlijkse actie voor het verwijderen van de Japanse duizendknoop op de Heymboschsite (sinds 2014)
- Plaatsen van nestkastjes voor gierzwaluwen in de toren van de school Jacques Brel (2015)
- Realisatie van de brochure "Tuinieren zonder pesticiden" (2015)

Er wordt eveneens gesensibiliseerd tijdens diverse acties en animaties zoals op het feest van de Kinderboerderij, tijdens de openeurdagen van de Beplantingsdienst en de Bijentuin en tijdens de permanenties van de demonstratiesite voor compostering.

Andere acties die niet opgenomen werden in het oorspronkelijke actieplan werden eveneens ondernomen. Bijvoorbeeld de realisatie van de brochure "Een hond in de stad", de jaarlijkse deelname aan de "Week zonder pesticiden" en de week "Mijn stadsmoestuin"

2.1.5. Uitbreiding van het bomenbestand in Jette

■ Op elk moment beschikken over volwassen bomen en het groene netwerk uitbreiden dankzij een beleidsplan voor het bomenbestand

- Tijdens de vernieuwing van wegen, bestudeert de gemeente Jette systematisch de mogelijkheid om bomen toe te voegen. Zoals bij voorbeeld de volgende straten: P. Baudouin, F. Couteaux, Loosens, G. Delathouwer, Mayelle en Steppé. De "groene klik" maken, namelijk met een compensatiebeleid (elders aanplanten)- of zelfs uitbreidingen, gaat men de goede weg op, maar waakzaam blijven is de boodschap.

- De Beplantingsdienst zal binnenkort over een informaticaprogramma beschikken dat toelaat om straatbomen in de gemeente te inventariseren en te beheren. Zo zullen ook noodzakelijke interventies aan bomen (snoeien, inkorten, ...) worden beheerd. Het softwareprogramma wordt momenteel opgesteld.

■ Diversifiëren van boomsoorten ter bevordering van de biodiversiteit en voorkomen dat een ziekte een te groot aantal bomen op hetzelfde moment aantast

Hierbij gaat het om een doel op lange termijn. De inventaris van straatbomen (in aanmaak) zal in de toekomst een duidelijk beeld geven van aanwezige boomsoorten in Jette.

■ De samenwerking versterken tussen de dienst Beheer van het Grondgebied, Wegen en Beplantingen

Er wordt moeite gedaan om de samenwerking te verbeteren en te versterken.

■ Een communicatieplan voor het publiek uitwerken

Om de Jettaren en scholieren te sensibiliseren voor bomen werden verscheidene acties ondernomen:

- Over elke velling of heraanleg wordt via een huis-aan-huis blaadje geïnformeerd.
- Actie "geen vuilniszakken aan de voet van de boom" (artikels, afiches...).
- Actie bomen planten met de scholen afhankelijk van de mogelijkheden (F. Lecharlierlaan met de school Clarté en Vanhelmont).
- Actie "Plant een boom" met de uitdeling van 65 boompjes aan de Jettaren in 2014.

■ De levensduur van de bomen in de stad in de buurt laten komen van hun natuurlijke leeftijd

Verskillende maatregelen werden getroffen:

- Vermijden van grondverzakkingen (door voertuigen en publiek):
 - Sensibilisatie-affiches "geen vuilniszakken aan de voet van de boom" zijn geplaatst in de risicozones.
 - De nieuwe plantkuilen worden systematisch omringd door een

rand van 10 cm hoogte om de schade te beperken van de bumpers van de voertuigen.

- In de Werriestraat, Vlamingenstraat en Walenstraat werden schuttingen geplaatst om de bomen te beschermen tegen de bumpers van de voertuigen. Deze schuttingen hebben het voordeel dat de boom beschermd wordt, maar ook het nadeel dat er minder aarde beschikbaar is voor de ontwikkeling van de wortels van de boom daar deze schuttingen met beton in de grond worden aangebracht.

- Bescherming van wortels en stam:

- De bouwvergunningen bevatten een clause ter bescherming van de bomen die de ondernemers moeten respecteren.
- Tijdens de gemeentelijke werken, moeten ondernemers de clauses respecteren ter bescherming van boomstammen (plaatsen van matrassen of planken) en van de wortels. Zo mogen graafwerken in de buurt van wortels enkel met de hand en niet met machines uitgevoerd worden. De controles om deze clauses te respecteren, moeten voortgezet worden.

- De nodige ruimte geven aan de boom:

- Nieuwe plantkuilen worden systematisch in parkeerzones geplaatst, wat de wortels beschermt tijdens ondergrondse werken.
- De omvang van plantkuilen is aanzienlijk toegenomen: ze meten nu 1m50 op 1m50 en hebben een diepte van 1m. Onze doelstelling van 1m20 op 1m20 werd dus bereikt en zelfs overschreden!

- Preventief voorkomen van aanvallen van parasieten: bladeren van zieke bomen of risicobomen worden apart verzameld en verbrand om te vermijden dat de ziekte overslaat naar andere bomen.

2.2 **ACTIEPLAN 2016-2021**

2.2.1 Bescherming van onze parken en bossen

■ Het Laarbeekbos blijven beschermen en hun verbinding verdedigen met de groene ruimten in de rand

Het Vlaams Gewest heeft aangekondigd dat het Laarbeekbos behouden zou blijven voor de uitbreiding van de ring door het bos te omzeilen. Naast de rechtreekse bedreiging die het project vormde voor het Laarbeekbos is dit ook een bron van luchtvervuiling en geluidshinder die onaanvaardbaar is voor Brussel en de rand. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is nu al niet in staat de huidige Europese verplichtingen na te leven in verband met het tegengaan van luchtvervuiling. De gemeente pleit voor een meer globale visie en heeft al haar uitvoerig negatief advies overgemaakt aan het Vlaams Gewest. Ze zal daarvoor blijven lobbyen bij het Brussels Gewest.

Onze volgende actie: verdedigen van het project voor een ondergrondse ring ter hoogte van het Laarbeekbos om het bos rechtstreeks te verbinden met de groene ruimten in de rand.

■ Nadenken over de bescherming van onze parken

De toename van evenementen verhoogt de druk op onze groene ruimten. Om de schade te beperken zijn de volgende acties voorzien:

- Duidelijke regels en gebruiksvoorwaarden van de gemeentelijke parken vastleggen.
- Met de organisatoren van de evenementen bekijken hoe het gebruik van het park kan verbeterd worden door een sensibilisatie voor het respect van groene ruimten. Evenementen die voor problemen kunnen zorgen op een lijst zetten.
- De biodiversiteit van de parken behouden en bepaalde zones die door de gebruikers werden plat getrapt terug aanplanten.

■ Rekening houden met de verschillende gebruikers in de parken en bossen

Opdat iedereen kan genieten van de parken en bossen zal de gemeente rekening houden met de verscheidenheid van het publiek en de verschillende aanvragen:

- Plaatsen of vernieuwen van speelpleinen voor verschillende leeftijdscategorieën als dat mogelijk is.
- Nadenken over de toegankelijkheid van mindervaliden voor de

activiteiten in de parken en de impact van het gras zaaien optimaliseren.

- Geval per geval de aanvragen analyseren voor het gebruik van de gemeentelijke groene ruimten voor de oprichting van wijkprojecten door de voor iedereen toegankelijke ruimten niet drastisch te verminderen en het omhakken van bomen en struiken te vermijden.
- Rekening houden met de privé-ruimten die niet bestemd zijn voor groepsprojecten.
- Het beleid van de gebruiksvriendelijkheid van “de hond in de stad” verder zetten.

■ **Parken en bossen tot hun recht laten komen**

We hebben het geluk dat Jette een groene gemeente is. Deze natuurlijke rijkdom kan tot haar recht komen via verschillende projecten:

- Opstarten of steunen van een schoonmaakactie in de parken uitgevoerd door de burgers zodanig dat de buurtbewoners zich deze groene ruimten opnieuw kunnen toeëigenen.
- Een arboretumparcours oprichten (bijvoorbeeld in het Garcetpark) om de bomenrijkdom van de gemeente te laten ontdekken.

2.2.2. Onze ruimten en gemeentelijke gebouwen voorzien van groen en bloemen

■ **De scholen en hun groenprojecten steunen**

Namelijk de projecten voor de aanleg van moestuinen en klimplanten.

■ **Het groen op het kerkhof behouden en het publiek hiervoor sensibiliseren**

Namelijk door ervoor te zorgen dat de struiken geplant aan de voet van de concessies (en die omvangrijk geworden zijn) beter kunnen “samengaan” met de grafstenen. De sensibilisering van de families zal noodzakelijk zijn.

■ **Gebruik maken van het bestaande potentieel van de dienst Beplantingen en de Kinderboerderij**

- **Herstel van de waterbekkens op de site van de Beplantingen en van het rioolnetwerk**

Steun vragen aan Leefmilieu Brussel voor het waterbeheer op de site zodat het overtollige regenwater kan worden geleid naar reservoirs in het Poelbos.

- **Boomgaard van de dienst Beplantingen**

De boomgaard tot zijn recht laten komen stemt overeen met de gewestelijke “Good Food” strategie (zie onderaan). Didactische bezoeken aan de boomgaard en kookworkshops zullen gericht georganiseerd worden.

- **Demonstratiesite voor compost**

De toegang tot deze compostsite verzekeren dankzij het netwerk van compostmeesters.

- **In kleine openbare ruimten zorgen voor meer groen**

Speelpleinen, hondenruimten of kleine aangelegde ruimten binnen de openbare ruimte kunnen gebruikt worden voor meer groen op de wegen en om het groene netwerk te bevorderen.

- **Klimplanten aanbrengen op de muren en groendaken van de gemeentebouwen afhankelijk van de mogelijkheden**

Deze optie wordt jaarlijks overwogen en dit sinds meerdere jaren. Onze ambitie is tijdens renovatiewerken en nieuwbouwwerken van de gelegenheid gebruik maken om het aantal groendaken te verhogen.

- **Meer bloemen in de gemeente**

Daar de gemeentelijke serres hun maximumcapaciteit bereikt hebben zal men het potentieel verhogen door planten te kiezen die elk jaar opnieuw spontaan groeien en door bloemenweiden aan te leggen.

- **Uitbreiding van het groen in de gemeente in ruimten die geen of nog geen bestemming hebben**

Elke gunstige gelegenheid moet aangegrepen worden. Bijvoorbeeld::

- Inrichten van een groene ruimte op het terrein achter het kinderdagverblijf l'Ylo Jardin, in de “Tuinen van Jette”.
- Inrichten van een boomgaard en een gemeenschappelijke moestuin aan de gemeentewoningen Jules Lahayestraat.
- Herinrichten van en zorgen voor meer groen in de ATAB parking.

2.2.3. De inwoners aanmoedigen tot meer groen

■ De Jettenaren aanmoedigen voor meer groene en bloemende gevels

- Systematisch een huis-aan-huisfolder uitdelen bij de heraanleg van een voetpad, waarbij de creatie van een ruimte voor klimplanten wordt voorgesteld.
- Utdelen van de brochure "Versier uw gevel".
- Organiseren van de wedstrijd "Jette in de bloemetjes".

■ Uitbreiding van groendaken

Regelmatig communiceren over het belang van groendaken (Jette Info, praktische fiche, ...).

2.2.4. De samenwerking ontwikkelen met de Jettenaren en met de deelnemende projecten

■ Burgerinitiatieven steunen en benadrukken

- De gemeente zal de comités en bewonersgroepen die hun leefomgeving groener willen maken verder blijven steunen: advies van de dienst Beplantingen, logistieke steun, partnership, ...
- Gesubsidieerde projectoproepen zoals "Groene wijken" zullen elk jaar voorgesteld worden aan de Jettenaren.
- Om een werkelijk partnership tussen de gemeente en de bewoners te creëren zal een handvest met goede praktijken voor meer groen worden opgemaakt.

■ Aansluiten op de gewestelijke Good Food strategie

De promotie van de cultuur in de stad is een gewestelijke prioriteit waarbij Jette zich ten volle aansluit via de volgende doelstellingen:

- Steun aan het Koninklijk Werk der Volkstuinen bij hun inspanning tot uitbreiding van de moestuinen, om aan de vraag tegemoet te komen en om de biodiversiteit te bevorderen.
- De moestuinen "Schapengarde" steunen in het goede beheer van de site.
- Projecten van collectieve moestuinen steunen en oprichten.
- Projecten steunen in verband met het delen van tuinen voor tuinbouw

- Het plaatsen van kweekbakken steunen in de openbare ruimte (“Incredible edible”).
- Een project opstarten van groentekwekers in samenwerking met de Kinderboerderij en de bevolking.
- De moestuinen op kleine plekjes promoten (terras, vensterbank).
- Elk jaar deelnemen aan de week “open moestuinen”.
- Een categorie toevoegen “moestuinen op balkon” in de wedstrijd “Jette in de bloemetjes”.

■ Meer groen aan de voet van de bomen

Een gedachtewisseling organiseren in samenwerking met de buurtbewoners over de perken aan de voet van de bomen om deze groener te maken, de biodiversiteit te verhogen en een goed onderhoud mogelijk te maken.

2.2.5. De biodiversiteit bevorderen in openbare ruimten en privéruimten

■ De bijen beschermen en het werk van de imker in het daglicht plaatsen

De bijen dragen bij tot 80% van de bestuiving van planten en bloemen.

- Jette zal verder in samenwerking met de “SRABE” (Société Royale d’Apiculteurs de Belgique), een pilotgemeente zijn voor de bescherming van bijen: bijentuin, didactisch parcours in het Boudewijnpark.
- Een label ontwerpen om de honing, geproduceerd in Jette, in het daglicht te plaatsen.

■ Ontwikkeling van de biodiversiteit

De biodiversiteit staat onder druk. Het aantal soorten planten en dieren daalt elk jaar. De vorige doelstellingen kunnen, indien ze naar behoren zijn uitgevoerd, de biodiversiteit verhogen. Er werden gerichte acties ondernomen.

- De strijd tegen invasieve plantensoorten zoals de Japanse Duizendknoop.
- Evolueren naar een meer ecologisch beheer van moestuinen.
- Bescherming van bepaalde vogelsoorten door acties te organiseren zoals bijvoorbeeld de uitdeling van nestkasten voor gierzwaluwen.

■ De inwoners sensibiliseren voor het behoud van de biodiversiteit

Het behoud van de biodiversiteit moet samengaan met een doeltreffende sensibilisatie: meer ruimte creëren voor de natuur door onze gewoonten aan te passen. Deze aanpassingen moeten uitgelegd worden om beter begrepen en aanvaard te worden. De volgende acties zullen worden gerealiseerd:

- Organiseren van info-avonden en geleide wandelingen in verband met de natuur en de biodiversiteit.
- Promoten van de zadenbib van Jette.
- Organiseren van een opendeurdag van het leefmilieu om de twee jaar.
- Sensibiliseren van de bewoners in verband met invasieve plantensoorten om te vermijden dat deze worden aangeplant.

■ Jette: gemeente zonder pesticiden, zowel in het openbaar als privé

De gemeente gebruikt geen pesticiden meer in de openbare ruimten overeenkomstig de wetgeving terzake. Onze ambitie is particulieren aan te zetten hetzelfde te doen. Daarvoor werden de volgende acties ondernomen:

- Een vorming organiseren voor de gemeentelijke tuinmannen om natuurlijke middelen te gebruiken (gier, afkooksel, ...).
- Regelmatig de brochure "tuinieren zonder pesticiden" uitdelen.
- Jaarlijkse deelname aan de "week zonder pesticiden" (conferenties, tentoonstellingen...).

2.2.6. Het blauwe netwerk uitbreiden

■ Opstarten van een blauwnetwerkbeleid in Jette

De oprichting van een blauw netwerk moet gebeuren in nauwe samenwerking met de ontwikkeling van het groene netwerk. Het blauwe netwerk richt zich tot het maximaal herstellen van de landschapsfuncties, de recreatieve en ecologische functie van de rivieren en vijvers in het gewest. Deze oprichting is een belangrijke hefboom in de strijd tegen overstromingen. Sinds 2016 heeft Jette een gemeentelijke verantwoordelijke aangeduid voor "water", die hiertoe een aanzet zal geven.

Onze huidige ambitie is om grondiger na te denken over het waterbeheer in Jette, om een duurzaam waterbeheer te ontwikkelen bij de aanleg van openbare ruimten en wegen door bijvoorbeeld greppels aan te leggen. Jette sluit zich aan bij de dynamiek van het stroomgebied dat in verbinding staat met de Molenbeek en zal deelnemen aan de ontwikkeling van deze laatste. Het gedeeltelijk blootleggen van de Molenbeek in het Boudewijnpark is een eerste stap in deze richting.

2.2.7. Uitbreiding van het bomenbestand in Jette

■ Op elk moment beschikken over gezonde, volgroeide bomen en het groene netwerk verder uitbouwen

Wanneer de bomen volgroeid zijn, zijn ze op hun mooist. Deze doelstelling houdt dus in dat we over bomen beschikken in verschillende groeistadia, wat een echte planning vraagt. Om dit te bereiken, moet het volgende worden gerealiseerd:

- De aanzet tot meer groen verderzetten door systematisch een compensatiebeleid toe te passen (elders aanplanten) en uit te breiden vooral langs niet aangeplante wegen die heraangelegd moeten worden. Deze “groene klik” moet in samenspraak gebeuren bij de heraanleg van de straat om de bomen zo goed mogelijk te integreren in de wijk.
- De geschikte boom op de geschikte plek. Door voldoende ruimte te voorzien tussen de bomen en de voorkeur te geven aan jonge bomen die meer geneigd zijn zich aan te passen aan hun omgeving en zich te ontwikkelen. Zoals het Gewest voorschrijft, moeten de bomen eerder planten op de wegen dan enkel op voetpaden waar de plantkuilen kleiner zijn en vol liggen met ondergrondse buizen. Het aantal geplante bomen kan dus soms dalen ten voordele van de betere ontwikkeling ervan.
- Gebruik maken van de verloren ruimten op het wegennet (tussen twee garages bijvoorbeeld) om systematisch bomen te planten.
- Het softwareprogramma van het kadaaster van de laanbomen afwerken. Deze software biedt de mogelijkheid om alle informatie met betrekking tot de bomen in kaart te brengen en de tussenkomsten te beheren (snoeien, inkorten, vellen, heraanplanten, verzorgen ...).
- Diversifiëren van de soorten om de biodiversiteit te bevorderen en te vermijden dat een ziekte een te groot aantal bomen tegelijkertijd

treft. De gemeente streeft ernaar om op lange termijn niet meer dan 10% bomen van eenzelfde soort te hebben op haar grondgebied.

■ Versterken van de samenwerking tussen de dienst Grondgebiedbeheer, Wegen en Beplantingen

De uitdaging bestaat er inderdaad in om de verschillende vereisten van heraanleg van de wegen en voetpaden te laten samenvallen met een optimaal beheer van de laanbomen. Verzakte voetpaden met zieke bomen zouden altijd een prioriteit moeten worden voor iedereen.

■ Een communicatieplan uitwerken voor het publiek

Wij stellen een programma op voor het sensibiliseren en informeren van burgers over het “respect en de bescherming” van bomen:

- Elke velling en/of heraanleg wordt voorafgegaan door een goede communicatie via een huis-aan-huisfolder.
- Het gedeeltelijk openbaar maken van het kadaster van de laanbomen in Jette, om de Jettenaren de mogelijkheid te bieden de bomen in hun wijk beter te leren kennen.
- Het online zetten van het bomenkadaster zou met een brochure kunnen samengaan die uitleg geeft over de bomen van onze gemeente.
- Campagnes organiseren “Plant een boom” en het nut uitleggen van bomen langs de weg en in tuinen en parken.
- Kinderen sensibiliseren voor bomen via animaties of acties “Plant een boom in de school of in de buurt”.

■ De bomen beschermen om hun levensduur maximaal te verlengen

Een daadkrachtig beleid met als doel de bomen in de gemeente te beschermen via allerlei acties nl.:

- Verzakkingen van de grond vermijden door voertuigen en door het publiek.
- Beschermen van boomwortels die vaak vergeten worden daar ze niet zichtbaar zijn
- De preventieve strijd tegen een aanval van parasieten.
- Vermijden van “wildsnoei” informatie over de stedenbouwkundige regelgeving i.v.m. het snoeien van bomen (snoeien bij de buren, toelating tot vellen ...).

BESLUIT

Het geheel van de doelstellingen is het resultaat van de vaststellingen, de expertise en de ervaring van de gemeentediensten. Ze baseren zich op een realistische visie die ondanks alles dapper gaat voor een wilskrachtig milieubeleid in een stedelijke omgeving.

Wij mogen fier zijn op de balans 2010-2015. De inspanningen moeten voortgezet en versterkt worden. Het programma 2016-2021 is een ambitieus programma. Meer dan ooit wordt ingezet op de samenwerking tussen de bewoners. De uitvoering van dit nieuwe ambitieuze plan is een dynamisch hulpmiddel dat rekening houdt met enerzijds de beperkingen van de diensten en anderzijds de wil van het College in een geest van samenwerking en interactie.

We zijn ervan overtuigd dat de gemeente op deze manier doeltreffend zal kunnen meewerken aan het Brusselse groene netwerk om onze stad aantrekkelijker, gezonder en menselijker te maken.

INFO & INLICHTINGEN

DIENST **DUURZAME ONTWIKKELING** **LEEFMILIEU**

Coralie Meeus- Eco-adviseur

Wemmelsesteenweg 100 - 1090 Jette
02.422 31 03 - cmeeus@jette.irisnet.be

Een brochure van het College van Burgemeester en Schepenen van Jette, op initiatief van de schepenen van Leefmilieu, Claire Vandevivere.

Al de foto's in deze brochure voorkomen werden genomen te Jette door Jettenaars in het kader van de wedstrijd "Het groene netwerk 2016". Dank aan allen!